

Nákup amerického predraženého šrotu - stíhačiek F-16 NEBOL OPODSTATNENÝ, tvrdí slovenský NKÚ o najväčšom armádnom nákupe v našich dejinách

- CZ24 News | 25. června 2021

SLOVENSKO: Ministerstvo obrany pri nákupe 14 stíhacích lietadiel F-16 v roku 2018 nepreukázalo opodstatnenosť tejto najdrahšej akvizície vojenskej techniky v histórii SR. V súlade s pravidlami nebol ani samotný proces nákupu a jeho schvaľovanie. Vyplýva to z analytickej správy Najvyššieho kontrolného úradu o nákupe stíhacích lietadiel F-16, ktoré na piatkovom tlačovom brífingu priblížil šéf NKÚ Karol Mitrík a podpredseda úradu Ľubomír Andrassy.

Poukázal na to, že o nákupe stíhacích lietadiel rozhodla vláda v čase, keď neboli aktualizované obranné stratégie. „A na rozdiel, napríklad, od Bulharska, ktoré realizovalo podobný nákup, akvizíciu, ho neodobril ani parlament,“ upozornil Mitrík.

NKÚ na tieto fakty poukazuje i vzhľadom na celkové náklady, v ktorých je zarátaná nielen obstarávacía cena, ale aj prevádzkové náklady. „Celková suma sa v horizonte 40 rokov šplhá na približne 6,2 miliardy eur,“ uviedol Andrassy.

„Tieto fakty však neboli nielen predmetom rokovania v parlamente, ale ani súčasťou verejnej diskusie, hoci podľa nášho názoru mala byť verejnosť informovaná o tom, že je potrebné počítať s takýmito nákladmi do budúcnosti a malo prísť k dosiahnutiu verejného konsenzu s nákupom,“ dodal podpredseda NKÚ.

Na snímke minister obrany SR Peter Gajdoš

Bezkonkurenčné? Ani nie

Dostatočne podľa kontrolórov nebola preukázaná ani výhodnosť nakúpených strojov oproti konkurenčným ponukám, rovnako tak neboli preverené iné možnosti zabezpečenia obrany vzdušného priestoru, napríklad systém ochrana vzdušného priestoru prostredníctvom NATINAMDS alebo nákup lietadiel 5. generácie.

Kontrolóri takisto kritizujú fakt, že pri obstarávaní neboli vyrokované ani kompenzačné programy, či už priame investície do zbrojného priemyslu, alebo zabezpečenie subdodávateľských vzťahov pre vlastnú zbrojnú výrobu.

NKÚ odhaduje, že takýmito kompenzáciami by sa do slovenskej ekonomiky dostal približne rovnaký objem peňazí ako bola obstarávacía cena za lietadlá, výcvik, muníciu a dvojročnú prevádzku – 1,9 miliardy eur.

Prvé stroje dorazia už budúci rok

Šéf NKÚ Mitrík zároveň poznamenal, že nákup sa svojím spôsobom dostáva aj do rozporu s plánovanými záväzkami SR voči NATO pri modernizácii svojej armády. „Nákup 14 stíhacích lietadiel F-16 prevyšuje požiadavky cieľov spôsobilostí 2017 a odčerpáva zdroje od realizácie meškajúceho projektu ťažkej mechanizovanej brigády. Záväzkom voči NATO nie je nákup stíhačiek alebo modernizácie ťažkej mechanizovanej armády,“ upozornil.

Kontrakt na 14 stíhačiek F-16 C/D Block 70 americkej výroby uzavrelo Slovensko koncom roka 2018, kedy rezortu šéfoval Peter Gajdoš, nominant Slovenskej národnej strany.

Stíhačky by mali Slovensko stáť 1,6 miliardy dolárov. Prvé štyri stíhačky by mali na Slovensko doraziť v roku 2022. Zvyšných desať dopraví do konca roka 2023. Súčasťou zmluvy je aj letecká výzbroj, logistická podpora a výcvik leteckého aj pozemného personálu. MO SR v súčasnosti rokuje s americkou stranou o prerozdelení splátok.

SNS sa bráni

Tvrdenia Najvyššieho kontrolného úradu SR o neefektívnosti nákupu stíhacích lietadiel F-16 vychádzajú podľa Slovenskej národnej strany z absolútnej neznalosti problematiky. Strana, v gescii ktorej bol rezort obrany v čase negociácií a nákupu stíhačiek, to uviedla v reakcii na analýzu kontrolórov.

Národnári upozorňujú, že počet lietadiel si určili Ozbrojené sily SR, teda vojaci, a to po konzultácii s predstaviteľmi partnerských štátov, upozorňujú tiež, že nákup bol rozhodnutím vlády, nie ministra Petra Gajdoša. „Ak by Slovenská republika nekúpila akékoľvek lietadlá, boli by tu už prítomné cudzie ozbrojené sily a platili by sme viac ako 60 miliónov eur ročne iným za ochranu vzdušného priestoru,“ upozornila SNS.

Za odborne nemiestne považuje porovnávať americké F-16 a švédske Gripeny, tvrdí navyše, že nakúpené lietadlá možno kedykoľvek predať. „A vždy to je lepšie, ako si prenajímať lietadlá ako Česká republika. Pri porovnaní kúpy a prenájmu niet o čom diskutovať,“ dodala SNS.

Nad': Nemáme na to dosah

Ministerstvo obrany berie na vedomie hodnotenie nákupu stíhačiek F-16, upozorňuje zároveň, že nemôže mať nijakým spôsobom dosah na kontrakt, ktorý podpísala vláda Petra Pellegriniho.

„Každopádne, súčasné vedenie rezortu obrany dohodlo s americkou stranou rozloženie konkrétnych splátok na dlhšie obdobie bez finančného navýšenia a rokuje tiež o ďalších opatreniach súvisiacich so znížením celkových nákladov i zapojením domáceho obranného priemyslu do procesu akvizície a prevádzky lietadiel F-16,“ dodal minister Jaroslav Nad'.

Pripomenul, že pri procese verejného obstarávania nedošlo podľa Úradu pre verejné obstarávanie k porušeniu zákona, závery a odporúčania úradu bude rezort aplikovať pri ďalších modernizačných projektoch.

Zdroj: DennikStandard